

Interwencjonizm państwowy na rynku rolnym

Dla współczesnej gospodarki rynkowej charakterystyczna jest ingerencja państwa ukierunkowana na **stabilizację rynku** rolno-żywnościowego oraz **ochronę dochodów** uzyskiwanych w rolnictwie.

„w krajach o gospodarce rynkowej polityka rolna jest formą interwencji państwa w żywiołowe funkcjonowanie mechanizmu rynkowego” [Kožuch B.]

„regulacja rynku rolnego jest obszarem polityki rolnej utożsamianej z pojęciem interwencjonizmu” [Adamowicz M.]

Przesłanki interwencjonizmu państwowego

Wynikają z właściwości mechanizmu rynkowego, który zapewnia racjonalność gospodarowania w krótkim okresie czasu, dostosowując produkcję i podaż do popytu. Natomiast jest zawodny w odniesieniu do okresów drugich.

Zakres interwencjonizmu rolnego

Zakres zależy od modelu, do którego zbliżona jest gospodarka narodowa.

gospodarka wolnorynkowa

i odpowiadający jej

neoliberalny nurt współczesnej
ekonomii

gospodarka regulowana

i odpowiadający jej

postkeynesowski nurt
współczesnej ekonomii

Żaden z tych modeli w praktyce nie istnieje w czystej postaci. Istnieją modele mieszane, łączące zasady gospodarki wolnorynkowej z interwencjonizmem.

Zakres interwencjonizmu państwowego

Zakres interwencjonizmu państwowego wyznaczają **cztery jego obszary:**

- ❶ polityka makroekonomiczna;
- ❷ polityki gałęziowe i polityka mikroekonomiczna;
- ❸ infrastruktura społeczno-gospodarcza;
- ❹ kreowanie i upowszechnianie postępu naukowo-technicznego.

❶ polityka makroekonomiczna

Obejmuje m.in.:

- stabilizację cen
- ochronę praw publicznych,
- pobudzanie popytu,
- przeciwdziałanie bezrobociu,
- eliminowanie sfer ubóstwa,
- równoważenie bilansu płatniczego,
- ochronę rynku krajowego,
- prywatyzację,
- politykę regionalną

② polityki gałęziowe i polityka mikroekonomiczna

Szczególne znaczenie posiadają:

- polityka przemysłowa;
- polityka rolna;
- polityka bezpośredniego oddziaływania na zachowania jednostek gospodarczych.

③ infrastruktura społeczno-gospodarcza

ten obszar dotyczy przede wszystkim:

- infrastruktury rynkowej;
- infrastruktury technicznej, szczególnie w otoczeniu rolnictwa.

Rozwój infrastruktury obszarów rolniczych umożliwia bowiem eliminowanie negatywnych zjawisk społeczno-ekonomicznych, które są dla nich charakterystyczne.

④ postęp naukowo-techniczny

Związany jest z koniecznością prowadzenia długofalowej polityki badań naukowych i działalności badawczo-rozwojowej

Cele interwencjonizmu

Specyficzne cele interwencjonizmu państwowego w rolnictwie wynikają z właściwości produkcji rolniczej.

Istotne **różnice rolnictwa względem innych gałęzi:**

- długi cykl produkcyjny,
- zależność od warunków przyrodniczych,
- krótkotrwałe wykorzystywanie maszyn i urządzeń,
- mniej korzystne warunki dostępu do kapitału,
- ograniczone możliwości inwestowania,
- istnienie struktur ekonomicznych oraz społecznych, które nie nadążają za rozwojem innych działów gospodarki i generują problemy produkcyjne i socjalne, których nie sposób rozwiązać bez ingerencji państwa

Cele interwencjonizmu

Istotne **różnice rolnictwa względem innych gałęzi:**

- niska elastyczność rolnictwa w zakresie struktury produkcji, jak i metod wytwarzania
- nienadążanie w skali globalnej wzrostu produkcji rolnej za rozwojem całej gospodarki narodowej i wzrostem popytu na żywność,
- niższa w porównaniu z resztą gospodarki wydajność pracy w rolnictwie i produktywność innych czynników,
- niska elastyczność rolnictwa w zakresie struktury produkcji, jak i metod wytwarzania,
- dysparytet (nierówność) dochodów ludności rolniczej w stosunku do pozarolniczej, prowadzący do nadmiernych dysproporcji w poziomie życia oraz korzystaniu ze zdobyczy socjalnych.

Metody i środki interwencjonizmu

Dobór rolnego zależy od wielu czynników. Do najważniejszych zalicza, się poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego kraju oraz charakter powiązań ze światową gospodarką.

Najważniejsze z nich:

- **wspieranie cen rynkowych,**
- **bezpośrednie i pośrednie wspieranie dochodów rolniczych,**

Im niższy jest udział wydatków na żywność w sumie przeciętnych wydatków, tym zakres, zasady i metody interwencji są bardziej obojętne dla społeczeństwa.